

Jaarverslag 2017-2018

1. Samenstelling bestuur

Prof. dr. Wilfried Admiraal	Voorzitter	Universiteit Leiden	2017-2020
Dr. Renate Wesselink	Vice-voorzitter	Wageningen Uni.	2016-2019
Dr. Roeland van der Rijst	Secretaris	Universiteit Leiden	2013-2019
Dr. Carlos van Kan	Penningmeester	HAN	2016-2019
Dr. Nienke Nieveen	Divisie Curriculum (CUR)	Univ. Twente	2011-2020
Prof. dr. Wiel Veugelers	Divisie Onderwijs en Samenleving (OS)	UvA, Amsterdam	2012-2018
Dr. Didi Griffioen	Divisie Hoger Onderwijs (HO)	Hogeschool van Amsterdam	2017-2020
Dr. Rosanne Zwart	Divisie Leraar en Lerarenopleiding (LL)	Univ. Utrecht/ NRO	2016-2019
Dr. Nadira Saab	Divisie Leren en Instructie (LI)	Universiteit Leiden	2014-2020
Dr. Pierre Gorissen	Divisie ICT in Onderwijs & Opleiding (ICT)	Fontys	2015-2018
Dr. Niek van den Berg	Divisie Beroepsonderwijs, Bedrijfsopleidingen en Vakmanschap (BBV)	Stoas Hogeschool	2016-2019
Jonne Vulperhorst	VOR Promovendi Overleg (VPO)	Universiteit Leiden	2017-2020
Dr. Saskia Wools	Divisie Methodologie en Evaluatie (ME)	Univ. Twente	2016-2019
Dr. Marjan Vermeulen	Divisie Beleid en Organisatie (BO)	Interactum/SBL	2013-2019
Dr. Ruurd Taconis	Divisie Domein Specifieke aspecten van Onderwijs (DSO)	ESoE/TUe	2013-2019

2. Aantal leden

Leden aantallen VOR (Peildatum 1 januari)	2018	2017	2016	2015	2014
Ereleden	3	3	3	3	3
Gewoon lid	347	329	412	431	448
Promovendus/student lid	132	146	172	168	150
<i>Totaal</i>	<i>480</i>	<i>476</i>	<i>585</i>	<i>600</i>	<i>599</i>

Jaarverslag 2017-2018

Leden aantallen Divisies (Peildatum 1 januari)	2018	2017	2016	2015	2014
BBV	73	68	93	103	113
BO	58	59	71	70	81
CUR	38	40	60	58	62
DSO	49	49	59	57	62
HO	93	90	103	105	107
ICT	58	52	67	76	77
LL	140	145	165	182	186
LI	117	127	152	162	165
ME	54	55	67	65	77
OS	52	51	67	74	75
VPO*	139	146	182	168	155

* Alle VOR leden die zich als 'promovendus/ student-lid' hebben ingeschreven zijn automatisch lid van het VPO.

Het totaal aantal leden van de VOR per 1 januari 2018 is 480. Dit is ongeveer gelijk aan vorig jaar. Het verschil met de jaren 2014-2016 is het gevolg van de verschuiving van de peildatum.

3. Pedagogische Studiën

In 2017 verscheen jaargang 94 van *Pedagogische Studiën* (PS). Deze bestond uit 6 nummers, waarbij nummer 5 en 6 gecombineerd zijn uitgegeven. De VOR en het VFO zijn tevreden over de kwaliteit van deze jaargang en hebben veel waardering voor de rol van de redactie bij het optimaliseren van de kwaliteit van het tijdschrift. Er is voldoende spreiding van artikelen in inhoudelijke zin, over thema's en divisies, en in 'soort' artikelen (bijvoorbeeld empirisch, review, discussiebijdragen). De voorzitter van de redactie was Prof. dr. Wilfried Admiraal. In 2017 heeft prof. dr. Sven de Maeyer zijn voorzittersrol overgenomen.

Pedagogische Studiën is sinds 2009 opgenomen in de SSCI lijst van Thomson Reuters en heeft inmiddels een impact factor (0.189 in 2016) verworven. Dit betekent dat artikelen in *Pedagogische Studiën* volledig meetellen voor onderzoeksschool ICO. Vanaf 2017 is PS online Open Access toegankelijk voor iedereen, auteurs hoeven niet te betalen voor publicatie in het tijdschrift. De overgangskosten werden onder andere gesubsidieerd door NRO.

Jaarverslag 2017-2018

De redactie heeft aangegeven dat de trend in de afname van de kopij ook vorig jaar heeft doorgezet, ondanks de vele maatregelen om de kopij te vergroten. Daarom heeft de redactie voorgesteld om het voor auteurs mogelijk te maken om Engelstalige manuscripten in te dienen bij het tijdschrift (d.i. een wijziging van het redactiestatuut). De voertaal van *Pedagogische Studiën* is Nederlands en Engels. Er worden enkel manuscripten geaccepteerd die gaan over de Nederlandstalige contexten (Nederland, Vlaanderen, Brussel, Suriname, St. Maarten, etc.). De titel van het tijdschrift blijft behouden en het blijft de ambitie van de redactie om het beste onderzoek in de Nederlandstalige contexten te publiceren. De dagelijkse besturen van VOR en VFO ondersteunden het voorstel van de redactie tot wijziging van de voertaal naar een tweetalige voertaal. Mits de opname in Thomson Reuters SSCI behouden bleef, dit volgens de statutaire procedures plaatsvond en een duidelijke communicatie opgestart werd richting de leden van VOR en VFO.

Tijdens de ORD 2017 werd voor de *Pedagogische Studiën Prijs* uitgereikt voor het beste artikel in 2016. Deze prijs ging naar K.D. Meusen-Beekman, D. Joosten-ten Brinke en H.P.A. Boshuizen, voor het artikel *De retentie van zelfregulatie, motivatie en self-efficacy in het voortgezet onderwijs na formatief toetsen in het basisonderwijs* dat verscheen jaargang 2016 (vol 93(3), 136-153)

Ook in 2017 werd *Pedagogische Studiën* gesubsidieerd door NRO (€ 7500/jaar). Jaarlijks wordt een nieuwe subsidie aangevraagd.

4. Contributie

De contributies voor Lidmaatschap VOR zijn per 1 januari 2018:

- Gewoon lid € 90,-
- Promovendus/student-lid[#] € 56,-
- Lidmaatschap *extradivisie** € 5,-

#: Het promovendus/student-lidmaatschap gaat na uiterlijk 5 jaar automatisch over in een gewoon lidmaatschap. Indien een lid aan het eind van die periode kan aantonen nog student of promovendus te zijn, wordt het promovendus/student-lidmaatschap verlengd totdat die status verandert.

* Het lidmaatschap van VPO telt niet mee als een divisielidmaatschap. Promovendi worden automatisch lid van het VPO.

Jaarverslag 2017-2018

5. Onderwijs Research Dagen

De Onderwijs Research Dagen 2017 zijn van 28 tot en met 30 juni gehouden in Antwerpen. Het congressthema was *'Onderwijs | Onderzoek met impact'*. De organisatie was in handen van de Universiteit van Antwerpen, onder leiding van prof. dr. Elke Struyf en Prof. dr. David Gijbels. Dit jaar waren er ongeveer 600 betaalde inschrijvingen. Ook werd een parallel programma ('Kom over de brug') georganiseerd voor geïnteresseerden uit de onderwijspraktijk in de omgeving van Antwerpen.

Tijdens de openings sessie werd de VOR-VFO dissertatieprijs uitgereikt aan dr. Charlotte E. Wolff (Open Universiteit Nederland) voor het proefschrift *'Revisiting 'withitness': Differences in teachers' representations, perceptions, and interpretations of classroom management'*.

De volgende Onderwijs Research Dagen zullen plaatsvinden op 13, 14 en 15 juni 2018, ditmaal georganiseerd door de Radboud Universiteit Nijmegen. De organisatie staat onder leiding van prof. dr. Pauline Meijer. Het congressthema is *'Ondersteboven van Onderwijs'*. In 2019 zullen de ORD worden georganiseerd in Heerlen door de Open Universiteit Nederland.

Er wordt dit jaar (ORD2018) voor het eerst een koppeling gemaakt tussen VOR-contributie en ORD-registratie om het ledenaantal te behouden of zelfs te vergroten in de komende jaren. Het bestuur van de VOR zullen nauwkeurig monitoren wat deze koppeling van ORD registratie en contributie gaat doen met het leden aantal. Verder worden de voordelen van het VOR-lidmaatschap en het lidmaatschap van de divisies benadrukt. Deze voordelen gaan verder dan slechts een korting op het jaarlijkse congres.

6. VOR - VFO

De VOR werkt samen met het Vlaams Forum voor Onderwijsonderzoek (VFO) op meerdere gebieden: de organisatie van Onderwijs Research Dagen, de uitgave van *Pedagogische Studiën*, en de toekenning van de prijs voor de beste dissertatie die in een bepaald jaar is verschenen in Nederland en Vlaanderen.

De Nederlandse en Vlaamse promovendi organiseren in samenwerking de prijs voor 'Begeleider van het jaar'. De prijs voor de beste begeleider van het VPO ging naar Wim Gijsselaers, Marcel van der Klink en Piet van den Bossche (Maastricht Universiteit en Hogeschool Zuyd).

In 2017 is de samenwerking tussen VOR en VFO voortgezet. VFO leden kunnen nog steeds participeren in activiteiten van de divisies. De besturen streven naar verdere samenwerking, onder meer in het kader van activiteiten voor promovendi, maar ook door informatie uit te wisselen over elkaars activiteiten.

Jaarverslag 2017-2018

7. VOR - ICO – NRO

De samenwerking van de VOR met de onderzoeksschool ICO (Interuniversitair Centrum voor Onderwijsonderzoek) en het Nederlands Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) van NWO is toegespitst op het organiseren van gezamenlijke activiteiten en het behartigen van de belangen van het Nederlandse onderwijsonderzoek, bijvoorbeeld door het genereren van middelen (in de breedste zin van het woord) ten behoeve van onderwijsonderzoek.

Gezamenlijke activiteiten betreffen bijvoorbeeld het organiseren van conferenties voor onderzoekers, beleidsmakers en mensen uit de onderwijspraktijk. In 2016 participeerde de VOR in de NRO-praktijkconferentie, die in november plaatsvond. Tijdens deze conferentie werd de NRO-VOR praktijkprijs uitgereikt. Marijke Mullender-Wijnsma (Rijksuniversiteit Groningen), kregen de prijs uitgereikt voor hun Lesprogramma 'Fit & Vaardig op school' waarin leerlingen drie maal per week taal- en rekenles krijgen terwijl ze bewegen.

Daarnaast consulteert NRO de VOR en ICO met betrekking tot haar programma en procedures. Sinds 2004 draagt NWO-NRO financieel bij aan *Pedagogische Studiën*. NRO participeert tevens in de organisatie van de Holland Happening tijdens de AERA. Voorzitters en secretarissen van VOR-ICO-NRO vergaderen twee keer per jaar (genaamd het VIN-overleg).

8. VOR – EERA

De voorzitter van de VOR is lid van de Executive Council van de European Educational Research Association (EERA). De ECER, de jaarlijkse European Conference on Educational Research van de EERA, vond in 2017 in Kopenhagen plaats (22 t/m 25 augustus). Het conferentiethema was 'Reforming Education and the Imperative of Constant Change: Ambivalent roles of policy and educational research'.

De ECER 2018 vindt van 4 t/m 7 september plaats in Bolzano. Het thema van de conferentie is 'Inclusion and Exclusion, Resources for Educational Research?'

9. VOR - AERA

Het VOR-symposium tijdens de AERA 2018 van 27 april tot en met 1 mei in New York is verzorgd door de divisie Lerarenopleiding en Leraarsgedrag. Het symposium droeg als titel 'Alternative Routes to Initial Teacher Preparation in The Netherlands: Dreams, Possibilities and Practices' en werd bezocht door ongeveer 50 deelnemers. Voorzitters van het symposium waren Prof. dr. Klaas van Veen (Rijksuniversiteit Groningen) en Rosanne Zwart (NRO) en discussianten waren Prof. Pamela Grossman (University of Pennsylvania), Prof.

Jaarverslag 2017-2018

Karen Hammerness (American Museum of Natural History) en Prof. Richard Ingersoll (University of Pennsylvania). De bijdragen waren:

- *Academic Primary Teacher Education: Exploring the Teaching Quality of Beginning Academic Primary School Teachers.* Sanne Dijkema (Rijksuniversiteit Groningen).
- *Professional Agency in the Context of a Teacher Traineeship.* Jacobiene Meirink en Anna van der Want (Universiteit Leiden).
- *Pedagogical Didactical Certificate for Candidates With (Some) Work Experience.* Patricia Brouwer (ECBO) en Carlos van Kan (HAN).

De VOR heeft tijdens de AERA 2018 samen met een groot aantal onderwijskundige en onderzoeksorganisaties een receptie georganiseerd onder de noemer 'Holland Happening'. Deze receptie werd zeer gewaardeerd door de ruim 100 deelnemers.

10. VOR-WERA

Sinds 2009 is de VOR Founding member van de World Educational Research Association (WERA). De VOR betaalt voor een pilotfase tot en met 2043 een contributie van € 1.000,- per jaar. In 2013 is besloten om ook voor de volgende drie jaar lid te blijven. Daarmee behoort de VOR tot de ruim 25 organisaties die een vaste stem hebben in de council van de WERA. De WERA heeft tot doel het onderwijskundig onderzoek over de hele wereld te promoten en te ondersteunen, te zorgen voor informatie-uitwisseling tussen haar leden en bij te dragen aan de opleiding van jonge onderzoekers. Er wordt geen afzonderlijke conferentie vanuit de WERA georganiseerd. Wel worden regelmatig symposia verzorgd op conferenties van de lidverenigingen. Inmiddels is er een traditie van focal meetings: een aantal sessies gekoppeld aan een conferentie van een van de lidverenigingen. Daarnaast functioneren verschillende International Research Networks. Dit zijn netwerken van onderzoekers die samenwerken en daarvoor door de WERA zijn erkend.

11. Activiteiten uit de divisies

VOR Promovendi Overleg (VPO)

Het VPO-bestuur heeft dit jaar een soortgelijk jaarprogramma opgesteld als het jaar daarvoor. Dit omdat het programma al meerdere jaren succesvol is gebleken. Daarnaast hebben we dit jaar een oude activiteit weer geïntroduceerd; een werkbezoek. Helaas is het organiseren van een workshop buiten de ORD om dit jaar niet gelukt, aangezien de workshop twee keer is geannuleerd vanwege onvoorziene omstandigheden.

Specifiek hebben we de volgende activiteiten georganiseerd:

Jaarverslag 2017-2018

- Eind april hebben we een werkbezoek gehad naar CINOP, waar advieswerk en beleidsonderzoek wordt gedaan. Tijdens deze activiteit is er samen met adviseurs en onderzoekers gebrainstormd over mogelijke oplossingen voor praktische problemen en is het duidelijker geworden voor PhD's hoe een functie als onderwijskundig adviseur en onderzoeker eruit ziet. De PhD's zowel als de medewerkers van CINOP vonden het een geslaagde dag en CINOP ziet verdere samenwerking met het VPO zitten.
- Tijdens de ORD organiseren we opnieuw een pre-conferentie programma. Vorig jaar hebben ongeveer 90 PhD's meegedaan aan de pre-conferentie, tot nu toe hebben we 55 aanmeldingen voor de pre-conferentie dit jaar. Tijdens de pre-conferentie organiseren we zes workshops: populair schrijven, NRO onderzoeksvoorstel schrijven, Kwalitatieve skills, Feedback geven aan je promotoren, hoe ziet je verdediging eruit, en publiceren in *Pedagogische Studiën*.
- Tijdens de ORD organiseren we ook weer een lunch voor buitenpromovendi. We organiseren het feest na het conferentiediner waar we het VPO zoveel mogelijk proberen te promoten en we reiken de VOR-VFO prijs uit voor de beste begeleider, waarvoor we tot nu toe 3 inzendingen hebben ontvangen.

Inhoudelijk hebben we afgelopen collegejaar de lijn gevolgd die we al meerdere jaren volgen door het organiseren van een of twee activiteiten door het jaar heen en diverse activiteiten tijdens de ORD. Daarbij vallen de aanmeldingen van het werkbezoek en de begeleidersprijs wat tegen. Vanuit promovendi horen we dat de activiteiten vaak geen prioriteit hebben. Voor volgend jaar kunnen we kijken of we meer kunnen doen qua promotie en om de meerwaarde van dergelijke activiteiten nog meer te benadrukken. De pre-conferentie loopt al jaren goed en biedt opnieuw een mooie wervingsactie voor het VPO. Het bestuur zal zoals elk jaar na de ORD 2018 van samenstelling veranderen. We hopen de combinatie van Vlaamse promovendi en Nederlandse promovendi in het volgende bestuur voort te zetten en kijken uit naar het volgende VPO jaar.

Divisie Beroepsonderwijs, Bedrijfsopleidingen en Vakmanschap (BBV)

Onze focus is het leren en ontwikkelen voor en tijdens beroepsuitoefening. Aan de ene kant gaat het om de voorbereiding op en ontwikkeling van vakmanschap in het beroepsonderwijs en aan de andere kant om de verdere ontwikkeling van mensen in bedrijven en andere organisaties (HRD, onder meer via bedrijfsopleidingen).

Nadat in januari 2017 Marc Coenders (NHL) en Mark Hesseling deel zijn gaan uitmaken van het divisiebestuur, zijn we op zoek gegaan voor een opvolger voor Renate Wesselink. Die hebben we gevonden in Yvette Baggen, die sinds oktober 2017 in het bestuur zit. Per januari 2018 heeft Maaike Endedijk haar plek beschikbaar gesteld (vanwege veeleisende andere bezigheden). We hebben nog geen opvolger gezocht en willen eerst kijken naar de taakverdeling binnen het bestaande team, bestaande uit Niek van den Berg (vz), Piety Runhaar (secr), Marc Coenders, Mark Hesseling en Yvette Baggen.

Naar aanleiding van de ledenraadpleging en de divisielunch tijdens de ORD 2017 zijn we onder meer nieuwsbrieven gaan maken. Hierin stellen steeds een of twee divisieleden zich

Jaarverslag 2017-2018

voor en nemen we attenderingen op. De eerste twee nieuwsbrieven zijn verstuurd en december 2017 en mei 2018. Verder waren als divisie bij een aantal activiteiten (naast de ORD) actief als partner betrokken. Ten eerste was er op 1 februari 2018 het mbo-debat georganiseerd door het netwerk lectoren/hoogleraren beroepsonderwijs, ScienceGuide en VOR-BBV. Zie <https://ecbo.nl/2018/02/06/harde-noten-gekraakt-tijdens-het-mbo-debat-met-lectoren-en-hoogleraren/>. Dit debat kan mede input geven voor mbo-onderzoekagenda's. Ten tweede zijn we partner in de Werkgroep mbo-onderzoeksdag. Praktijkonderzoek door mbo-professionals, uitwisseling, en inspiratie door externe onderzoeker staat centraal in deze context (zie <http://mboonderzoeksdag.nl/>.)

Bij de ORD 2018 komt een grote diversiteit aan onderzoek in het domein van onze divisie aan bod. Er zijn vier symposia, over begeleiden van leren van studenten, over hybride leeromgevingen, over passend onderwijs in mbo, en over teamleren in het mbo. Verder zijn er ronde-tafels, posters en papers over focusgroepen in de beeldende kunst, (de)motivatie, interactie in praktijklessen, onderzoekend vermogen in het vmbo, opleiden tot responsiviteit, zelfregulatie bij leren op de werkplek, praktijkroutes, excellentieprogramma's, taalcompetenties, professionalisering van docenten, samenwerken in teams, zij-instromers, master-opgeleide docenten en duurzaamheid. Ook is er het de divisiespecial i.s.m. Floor Basten: 'innovatieve onderzoeksdesigns met duurzame werking in de praktijk.'

Verder kijken we uit naar onze najaarsactiviteit op 11 oktober 2018, meedenken over aanpakken en dilemma's e.d. binnen het lopende SIA RAAK-PRO onderzoeksproject *Ruimte voor wendbaar vakmanschap*. Beide perspectieven in onze divisie (beroepsonderwijs en HRD), komen hierin aan bod.

Divisie Hoger Onderwijs (HO)

De divisie Hoger Onderwijs richt zich op het bevorderen van onderzoek en theorievorming met betrekking tot het hoger onderwijs. Als beroepsvereniging richt de divisie zich ook op het bevorderen van de kwaliteit van de beroepsuitoefening van onderwijskundigen werkzaam op het terrein van hoger onderwijs. De leden van deze divisie zijn als onderzoeker, docent, onderwijskundig adviseur, onderwijsontwikkelaar of beleidsmedewerker betrokken bij het hoger onderwijs.

Een vaste activiteit van de divisie is het inhoudelijk organiseren van het thema Hoger Onderwijs op de landelijke Onderwijs Research Dagen (ORD). Daarnaast worden vanuit de divisie inhoudelijke bijeenkomsten georganiseerd. Het dagelijks bestuur van de divisie bestaat momenteel uit dr. Didi Griffioen (voorzitter) en dr. Roeland van der Rijst (secretaris/penningmeester). Er wordt geworven voor enkele nieuwe leden voor het dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur van de divisie bestaat uit 14 leden uit diverse hoger onderwijs instellingen uit Nederland en een Vlaamse vertegenwoordiger. Op de website staat een overzicht van alle betrokken bestuurders van de divisie.

In najaar 2014 werden twee seminars georganiseerd met buitenlandse sprekers. Op vrijdag 10 november sprak Dr. John Willison (School of Education - University of Adelaide, Australia)

Jaarverslag 2017-2018

de divisie toe op de Hogeschool van Amsterdam over Research Skill Development. En op dinsdag 21 November gaf Prof. dr. Paul Ashwin (Department of Educational Research - Lancaster University, UK) een workshop aan de Universiteit Leiden (ICLON) over 'Developing theories through your research'.

Tijdens de Onderwijs Research Dagen 2018 organiseert de divisie een invited speaker session. Dr. Camille Kandiko Howson (King's College London, UK) spreekt daar over student engagement in Higher Education.

Divisie ICT in onderwijs en opleiding (ICT)

Er bleek geen zegen te rusten op de bijeenkomst "In gesprek met promovendi ICT & Onderwijs" die de divisie ICT tot twee keer toe heeft georganiseerd. Op 18 januari 2018 viel dit samen met een zware storm en moest de bijeenkomst op het laatste moment noodgedwongen geannuleerd worden. De divisie beziet nog of zij voor driemaal is scheepsrecht gaat.

Per juni 2018 zal er een bestuurswisseling plaats vinden. De voorzitter neemt na het aflopen zijn termijn afscheid en tijdens de ALV 2018 zal er vanuit het bestuur een nieuwe voorzitter voorgedragen worden.

Periodiek verstuurd de divisie updates en aankondigingen naar de mailinglijst van de divisie. Het aantal abonnees is op dit moment 135.

Tijdens de ORD 2018 verzorgd de divisie geen ledensessie maar een inhoudelijk symposium met als titel "Praktijkgericht onderzoek naar ICT in onderwijs en opleiding".